

EEN EVALUATIE NAAR HET GEBRUIK VAN DE SCIL

INZICHT IN DE ERVARINGEN,
WERKZAME ELEMENTEN EN
KNELPUNTEN

Resultaten evaluatieonderzoek SCIL

1.1 Doelstelling en onderzoeksaanpak

Het screeningsinstrument SCIL wordt toegepast door de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), Halt, Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en de 3 Reclasseringsorganisaties (3RO). Zij gebruiken dit instrument om licht verstandelijke beperking (lvb) te signaleren. Deze vier organisaties hebben de behoefte het gebruik van de SCIL te evalueren. Significant Public heeft deze evaluatie uitgevoerd. De evaluatie geeft zicht op de mate waarin de SCIL wordt toegepast, wat hierbij de werkzame elementen zijn en welke knelpunten worden ervaren. Met behulp van deze evaluatie kan het gebruik van de SCIL waar nodig worden doorontwikkeld, zodat lvb nog beter én sneller gesignaleerd kan worden.

De evaluatie van de SCIL kende de volgende onderzoeksactiviteiten:

- a. Een **groepsbijeenkomst** waarvoor we een aantal professionals en beleidsmedewerkers van de vier organisaties die de SCIL toepassen hebben uitgenodigd. We gingen in gesprek over de ervaringen met de SCIL.
- b. Een **vragenlijst** die is uitgezet onder **professionals die de SCIL afnemen**. Op basis van de input uit de groepsbijeenkomst hebben we deze vragenlijst ontwikkeld. Beleidsmedewerkers van de vier organisaties die de SCIL afnemen hebben de vragenlijst uitgezet binnen hun organisatie.
- c. We hebben het **perspectief van de cliënt** bij wie de SCIL is afgenomen betrokken in de evaluatie. Dit hebben we gedaan door professionals te vragen tijdens hun gesprek met de cliënt een door ons ontwikkelde **korte vragenlijst** af te nemen. De vragenlijst is afgestemd met Hendrien Kaal (lector lvb & jeugdcriminaliteit en ontwikkelaar van de SCIL).
- d. We hebben **kwantitatieve data** uitgevraagd bij de betrokken organisaties over de toepassing van de SCIL.

De inzichten uit deze onderzoeksactiviteiten zijn samengevat in deze notitie. De bijlage bij dit document bevat een uitgebreide analyse van de vragenlijsten die door professionals en de cliënten zijn ingevuld. We merken hierbij het volgende op:

- a. De vragenlijst voor professionals was gericht op professionals die de SCIL toepassen in hun dagelijkse werkzaamheden. Deze vragenlijst is in totaal door 100 respondenten ingevuld. Als dit uitgesplitst wordt naar organisatie is de vragenlijst door 43 professionals van 3RO, 28 professionals van de RvdK, 23 professionals van Halt en 6 professionals van DJI ingevuld. De resultaten van DJI kunnen gekleurd zijn door het lage aantal respondenten en omdat een aantal respondenten hebben aangegeven zelf de SCIL niet af te nemen.
- b. De vragenlijst voor cliënten was gericht op de ervaring van de cliënt gedurende het afnemen van de SCIL. De vragenlijst is 5 keer ingevuld.

1.2 Leeswijzer

We starten de beschrijving van de resultaten met het geven van een inzicht in het aantal keer dat de SCIL de afgelopen vier jaar is toegepast. Vervolgens beschrijven we de ervaringen van de professionals met betrekking tot de SCIL. Daarna gaan we in op de ervaringen van de cliënten. We sluiten af met een paragraaf waarin de belangrijkste conclusies worden beschreven en we een aantal aanbevelingen (algemeen en per organisatie) doen.

1.3 Inzicht in cijfers over de toepassing van de SCIL

We hebben de ketenpartners gevraagd hoe vaak zij de SCIL hebben toegepast in de afgelopen jaren (totaal en per leeftijdscategorie). Het aantal keer per jaar dat de SCIL toegepast wordt, wisselt per organisatie. Bij Halt is de piek in 2020 en neemt de jaren erna af. Een verklaring kan zijn dat professionals in de vragenlijst hebben aangegeven dat er gedurende corona minder aandacht was voor het afnemen van de SCIL. Bij 3RO valt het op dat de piek voor het afnemen van de SCIL ligt in 2021. En dat er in 2022 (als deze aantallen worden doorgezet) er ook sprake is van een

stijging. Een verklaring hiervoor kan zijn dat professionals aangeven dat de SCIL in hun organisatie goed onder de aandacht is gebracht en er door het management gestuurd wordt op afname van de SCIL. Bij de RvdK nemen de cijfers (als het aantal van 2022 wordt doorgezet) ieder jaar toe. Zie ook tabel 1. DJI registreert niet hoe vaak zij de SCIL afnemen, daarom is er geen data vanuit DJI beschikbaar.

Organisatie	2019			2020			2021			2022 (1 ^e kwartaal)		
	Aantal keer SCIL	Totale instroom	Afname tov totale instroom	Aantal keer SCIL	Totale instroom	Afname tov totale instroom	Aantal keer SCIL	Totale instroom	Afname tov totale instroom	Aantal keer SCIL	Totale instroom	Afname tov totale instroom
Halt	2.547	16.087	15,8%	728	13.418	5,4%	239	9.841	2,4%	121	4.253	2,8%
3RO	47	60.5000	0,08%	378	56.706	0,7%	605	60.242	1%	334	14.708	2,3%
RvdK	31	5.398	0,6%	39	10.035	0,4%	53	9.574	0,6%	10	2.475	0,4%
DJI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	2.625	81.985	3,2%	1.106	80.159	1,4%	897	79.657	1,1%	465	21.436	2,2%

Tabel 1. Aantal keer dat de SCIL is toegepast uitgesplitst per organisatie

Halt en de RvdK hebben dit aantal kunnen uitsplitsen naar de leeftijd van de cliënt. Bij Halt wordt de SCIL het vaakst afgenomen in de leeftijd van 14 en 15 jaar. Bij de RvdK is dit in de leeftijd van 15 tot en met 17 jaar. Hierbij valt op dat in 2022 nog geen SCIL is afgenomen bij 15-jarigen. Deze aantallen worden hieronder in de tabel weergegeven.

	12 jaar en jonger	13 jaar	14 jaar	15 jaar	16 jaar	17 jaar	18 jaar en ouder
2019	68	211	539	641	597	355	18
2020	20	64	150	174	142	87	7
2021	8	30	43	45	26	17	2
2022 (1 ^e kwartaal)	1	9	26	29	10	6	0

Tabel 2. Resultaten Halt - aantal keer dat de SCIL is toegepast uitgesplitst naar leeftijd van de cliënt

	13 jaar	14 jaar	15 jaar	16 jaar	17 jaar	18 jaar en ouder
2020	3	2	11	12	10	3
2021	2	1	15	14	11	6
2022 (1 ^e kwartaal)		3		12	2	1

Tabel 3. Resultaten RvdK - aantal keer dat de SCIL is toegepast uitgesplitst naar leeftijd van de cliënt

1.4 Ervaringen professionals met betrekking tot de SCIL

Met informatie uit de groepsbijeenkomst en de vragenlijst zijn de ervaringen van de professionals met betrekking tot de SCIL opgehaald. Hieronder beschrijven we de belangrijkste inzichten.

Algemene inzichten

Aandacht voor de inzet van de SCIL: Alle vier de organisaties geven aan dat er veel aandacht is (geweest) voor Ivb en het toepassen van de SCIL in hun organisatie (79% van de professionals in de vragenlijst). Professionals werkzaam voor RvdK, Halt en DJI geven aan dat het werken met de SCIL op dit moment wat hun betreft extra aandacht mag krijgen binnen de organisatie. Onder andere door corona is de aandacht voor de SCIL namelijk naar hun mening

---

verminderd. Het opnieuw onder de aandacht brengen kan helpen om de SCIL onderdeel te laten worden van de standaard werkwijze.

Frequentie van inzet van de SCIL: Daarnaast geeft 50% van de professionals van de vier organisaties aan dat de SCIL in de praktijk vaker toegepast kan worden. In een gesprek met de persoon met lvb moeten veel verschillende onderwerpen besproken worden. Daarnaast is bij personen met een lvb het concentratievermogen vaak laag. De combinatie van gebrek aan tijd en het concentratievermogen van een persoon met lvb is één van de verklaringen waarom de SCIL minder vaak toegepast wordt dan wenselijk is. Een andere reden is dat professionals het soms lastig vinden om de SCIL te introduceren bij de cliënt of om de uitkomst van de SCIL te delen met de cliënt en/of de ouders. Zij geven hierbij aan niet te willen stigmatiseren. Wat zou helpen om de SCIL vaker toe te passen is het continu onder de aandacht brengen van de SCIL bij professionals.

Richtlijnen inzet SCIL: Er zijn richtlijnen voor het gebruik van de SCIL gemaakt door de ontwikkelaar van de SCIL. Daarnaast hebben 3RO, Halt en de RvdK ook binnen de eigen organisatie richtlijnen voor de toepassing van de SCIL geformuleerd. De meeste professionals van deze drie organisaties geven aan dat zij bekend zijn met deze richtlijnen en deze voor hen duidelijk zijn (79% van de respondenten van de RvdK, 100% van de respondenten bij Halt en 91% van de respondenten bij 3RO). Professionals werkzaam voor 3RO geven bovendien aan dat er op deze richtlijnen gestuurd wordt. Bij Halt en RvdK wordt aangegeven dat de richtlijnen duidelijk zijn, maar dat de SCIL vaak niet volgens deze richtlijn wordt toegepast. DJI heeft niet specifiek voor haar eigen organisatie richtlijnen gemaakt. In de vragenlijst geeft circa de helft van de respondenten van DJI aan bekend te zijn met de richtlijnen. Dit betreft de algemene richtlijnen rond toepassing van de SCIL.

Bekwaam om de SCIL toe te passen: Het merendeel van de professionals (81% van de respondenten) voelt zich voldoende bekwaam om de SCIL toe te passen. Zij geven aan dat trainingen, e-learning (bij 3RO) en het toepassen van de SCIL in de praktijk hieraan bijdraagt. Professionals van 3RO voelen zich het meest bekwaam (93% zegt zich bekwaam te voelen), mede dankzij de trainingen. Professionals van DJI geven aan zich het minst bekwaam te voelen. Dit komt omdat een aantal professionals van DJI die de vragenlijst heeft ingevuld de SCIL niet zelf afneemt (wellicht zijn de resultaten van DJI ook gekleurd door het lage aantal respondenten dat de vragenlijst heeft ingevuld).

Gebruiksvriendelijkheid en inhoud van de SCIL: De meeste professionals (64%) ervaren de SCIL als een gebruiksvriendelijke methode. Hierbij merken zij op dat zij de SCIL niet gebruiksvriendelijk vinden voor anderstaligen. Er is inmiddels ook een digitale versie van de SCIL. Het merendeel van de professionals geeft aan deze versie niet toe te passen (94%), omdat zij aangeven de digitale versie van de SCIL niet te kennen.

Een derde van de professionals geeft aan dat de vragen uit de SCIL niet altijd goed aansluiten bij de leefwereld van de cliënten. Dit betreft vragen die betrekking hebben op de analoge klok, het lezen van de krant en hoofdrekken. Er worden daarnaast geen vragen gesteld over de digitale vaardigheden van de cliënten. Ook voor mensen met dyslexie lijkt de SCIL minder goed toepasbaar, is de mening van respondenten. Als suggestie wordt genoemd dat de SCIL geactualiseerd kan worden en er ook een versie voor anderstaligen gemaakt kan worden.

Delen van uitkomsten van de SCIL in de keten: De uitkomst van de SCIL wordt niet automatisch met andere ketenpartners gedeeld. Dit gebeurt alleen wanneer professionals inschatten dat dit van meerwaarde is of noodzakelijk kan zijn voor vervolgdagnostiek. Een reden voor het niet delen van de uitkomst uit de SCIL is de ervaren beperkte ruimte in de AVG-wetgeving. Professionals geven aan dat als er meer bewustwording komt waarom het belangrijk is de uitkomst te delen, ze dit ook vaker gaan doen.

Resultaten RvdK

De meeste respondenten werkzaam voor de RvdK geven aan dat er aandacht is voor de SCIL in de organisatie (72%), de richtlijnen voor het toepassen duidelijk zijn (79%) en zij zich voldoende bekwaam voelen om de SCIL toe te passen (80%). Echter, de SCIL wordt in de praktijk nog niet vaak toegepast en aangegeven wordt dat de SCIL nog niet in de standaard werkwijze van de professionals is verankerd. Wanneer professionals hebben aangegeven zich niet

---

voldoende bekwaam te voelen, komt dat doordat ze de SCIL niet (blijven) toepassen in de praktijk. Respondenten geven aan de ruimte vanuit de organisatie te voelen om de SCIL toe te passen maar vanwege tijdgebrek in het gesprek met de cliënt en een hoge werkdruk komen ze er niet aan toe. Daarnaast geven professionals aan dat het niet wenselijk is om alle onderwerpen in één gesprek te behandelen, ook gezien het lage concentratievermogen van de cliënt. Respondenten benoemen dat het confronterend kan zijn om een vermoeden van Ivb mede te delen in het gesprek, mede omdat de RvdK geen vervolgstappen kan nemen.

Resultaten Halt

Alle respondenten van Halt geven aan dat de richtlijn om de SCIL toe te passen duidelijk is (100%) en de meeste respondenten voelen zich bekwaam in het toepassen van de SCIL (69%). Zij benoemen ook dat de SCIL opnieuw onder de aandacht gebracht moet worden, omdat de aandacht voor de SCIL mede door corona is verminderd en andere onderwerpen en methodieken op dit moment meer aandacht krijgen. De professionals geven daarnaast aan dat zij in het startgesprek met de cliënt onvoldoende tijd en ruimte ervaren om de SCIL toe te passen, omdat dit gesprek al gevuld is met verplichte onderdelen. Daarnaast vinden een aantal professionals het lastiger om de SCIL te introduceren in een gesprek sinds de leeropdrachten niet meer op niveau worden aangeboden. Voorheen gebruikten zij dit als onderbouwing waarom zij de SCIL wilden afnemen. Daarnaast valt op dat de professionals van Halt het lastig vinden om de uitkomst uit de SCIL te bespreken (60%). Reden hiervoor is dat het een momentopname betreft en de cliënten de uitkomst vaak als spannend ervaren.

Resultaten DJI

De resultaten van DJI kunnen gekleurd zijn omdat van de 6 professionals die de vragenlijst hebben ingevuld een aantal de SCIL niet afneemt en de deelnemers namens DJI aan de groepsbijeenkomst niet zelf met de SCIL werken.

De landelijke richtlijnen voor het gebruik van de SCIL zijn bij DJI niet duidelijk. Daardoor vinden professionals het ook lastiger - in vergelijking met professionals van andere organisaties - om te bepalen of ze de SCIL kunnen toepassen. Een derde van de respondenten geeft aan dat er onvoldoende aandacht voor de SCIL is en de inzet daarvan binnen de organisatie. Daarnaast voelen de professionals zich minder bekwaam in vergelijking met de andere organisaties. Respondenten geven aan dat de SCIL vaker toegepast mag worden.

Resultaten 3RO

De professionals van 3RO hebben over het algemeen een positiever beeld over (het gebruik van) de SCIL in vergelijking met de andere organisaties. De professionals vinden de richtlijnen duidelijk (91%) en het daardoor makkelijk te bepalen of ze de SCIL gaan toepassen (90%). Ook vindt 81% van de respondenten dat er voldoende tijd en ruimte is binnen de organisatie en voelt 93% van de respondenten zich bekwaam om de SCIL toe te passen. Ook ervaren de professionals van 3RO (79%) over het algemeen voldoende tijd om in de gesprekken met de cliënt de SCIL af te nemen. Het lijkt erop dat dit mede komt doordat zij in een toezichtstraject meer tijd hebben om de SCIL toe te kunnen passen, omdat dat traject kan bestaan uit meerdere gesprekken. Er wordt aangegeven dat ze de SCIL zo vroeg mogelijk in het traject willen toepassen.

1.5 Ervaringen cliënten met betrekking tot de SCIL

Tijdens het onderzoek hebben we gevraagd of professionals een korte vragenlijst bij cliënten willen afnemen gericht op de ervaring van de cliënt met de SCIL. De belangrijkste resultaten vatten we hieronder samen:

- a. Het merendeel van de cliënten (4 van de 5 cliënten) geeft aan voldoende informatie te hebben ontvangen over de SCIL voorafgaand aan het afnemen de SCIL en over de uitkomst van de SCIL.
- b. Er is één respondent die aangeeft het prettig te vinden als hij vooraf meer informatie had ontvangen waarom de SCIL werd afgenomen en wat er met de resultaten wordt gedaan.

1.6 Aanbevelingen naar aanleiding van het onderzoek

Op basis van bovenstaande resultaten geven wij in deze paragraaf een aantal aanbevelingen. Deze gelden deels voor meerdere organisaties en deels zijn ze organisatie-specifiek. De aanbevelingen hebben tot doel om de SCIL vaker toe te passen binnen de organisaties.

Ontwikkel in de organisatie duidelijke richtlijnen voor het toepassen van de SCIL

Duidelijke richtlijnen voor het toepassen van de SCIL en het sturen op deze richtlijnen leidt ertoe dat de SCIL vaker toegepast kan worden en professionals zich ook meer bekwaam voelen in het toepassen ervan. Hieronder volgt een aanbeveling voor DJI, RvdK en Halt:

- a. Aanbeveling voor DJI: ontwikkel richtlijnen in welke situaties de SCIL toe te passen, breng deze onder de aandacht bij de professionals en stuur hier vanuit het management op.
- b. Aanbeveling voor RvdK en Halt: breng de richtlijnen nogmaals onder de aandacht en stuur hier vanuit het management op.

De (richtlijnen van de) SCIL opnieuw en blijvend onder de aandacht brengen

Door respondenten is aangegeven dat het belangrijk is om de SCIL blijvend onder de aandacht te houden. Dit creëert bewustwording en wanneer het onder de aandacht blijft, kan het onderdeel worden van een standaard werkwijze.

Hieronder volgt een aanbeveling die relevant is voor alle organisaties:

- a. Besteed regelmatig aandacht aan het toepassen van de SCIL in de organisatie. Enkele suggesties om dit te doen: delen van succesverhalen van collega's bij het toepassen van de SCIL, sturen vanuit het management op het toepassen van de SCIL, intervisie met medewerkers over het toepassen van de SCIL en het gesprek aangaan hoe de professional alle onderwerpen kan behandelen in het gesprek met de cliënt.

Ontwikkel een richtlijn hoe de cliënt geïnformeerd wordt over de toepassing van de SCIL en de uitkomsten van de SCIL

Professionals ervaren handelingsverlegenheid bij het introduceren van de SCIL en het delen van de uitkomsten van de SCIL met de cliënt. Ook uit de ervaringen van de cliënten blijkt dat het belangrijk is dat er duidelijke uitleg wordt gegeven over de SCIL en wat er gedaan wordt met de uitkomsten. Hieronder volgt een aanbeveling die relevant is voor alle organisaties:

- a. Ontwikkel een richtlijn met voorbeelden hoe de SCIL geïntroduceerd kan worden in een gesprek en hoe de uitkomsten gedeeld kunnen worden met de cliënt en/of ouders, verwerk deze richtlijnen in de training en deel deze richtlijn met de professionals binnen de organisaties.

Voorbeelden die door professionals in de groepsbijeenkomst of vragenlijst zijn genoemd die het makkelijk maken om de SCIL te introduceren in een gesprek:

- Benoem dat de SCIL bedoeld is om te bepalen hoe de cliënt het best begeleid kan worden.
- Geef aan dat het om een screening gaat die kan helpen bij het aanpakken van de problemen die de jongere ervaart of dat het nodig is om iemand toe te leiden naar passende zorg.
- Benoem dat de SCIL een standaard instrument is dat afgenomen wordt.

Bied de digitale versie van de SCIL aan professionals aan

Veel professionals zijn niet op de hoogte van de digitale versie van de SCIL. De digitale versie kan een makkelijke manier zijn om de SCIL toe te passen en de resultaten te delen. Hieronder volgt een aanbeveling die relevant is voor alle organisaties:

- a. Bied de digitale versie van de SCIL aan en breng professionals op de hoogte van deze versie van de SCIL.

Onderzoek of het mogelijk is om de SCIL te laten actualiseren of door te ontwikkelen

Door enkele respondenten is aangegeven dat de SCIL niet goed meer aansluit bij de belevingswereld van de cliënten. Daarnaast is aangegeven dat de SCIL niet bij alle doelgroepen toegepast kan worden, waaronder anderstaligen en mensen met dyslexie. Hieronder volgt een aanbeveling voor de Ivb-werkgroep:

-
- a. Onderzoek of het nodig en mogelijk is om de SCIL aan te passen aan de belevingswereld van de cliënten en of de SCIL doorontwikkeld kan worden voor anderstaligen en cliënten met specifieke kenmerken zoals dyslexie.